

Nota Universiteitsraad

UR nummer

15 / 073

Aan : College van Bestuur

Van : Universiteitsraad

Onderwerp : Engelse spreekvaardigheid van docenten

Status : Ter bespreking

Behandeling in : Commissie OOS, 9 juni 2015

Kern van de inhoud

Internationalisering staat hoog op de bestuurlijke agenda. In het werkplan internationalisering is te lezen dat Engels in toenemende mate de voertaal wordt binnen de UU. Docenten worden geacht de Engelse taal voldoende te beheersen. In deze nota wordt de onvrede van studenten ten aanzien van de Engelse taalvaardigheid van docenten beschreven. Oplossingen zouden kunnen zitten in het opnemen van basiskwalificatie Engels in het BKO, scherpe cursusevaluaties en interne audit.

Internationalisering staat hoog op de bestuurlijke agenda. In het werkplan internationalisering is te lezen dat Engels in toenemende mate de voertaal wordt binnen de UU. Docenten worden geacht de Engelse taal voldoende te beheersen. In deze nota wordt de onvrede van studenten ten aanzien van de Engelse taalvaardigheid van docenten beschreven. Oplossingen zouden kunnen zitten in het opnemen van basiskwalificatie Engels in het BKO, scherpe cursusevaluaties en interne audit.

Status quo

De Universiteit Utrecht houdt zich in toenemende mate bezig met internationalisering.¹ Een logisch gevolg is dat Engels vaker de voertaal is binnen het onderwijs, met toenemend aantal internationale studenten en stafleden.² Voorbeelden van deze transitie zijn dat ruim de helft van de UU masters Engels als voertaal heeft, het streven om alle master Engelstalig te maken, de volledig Engelstalige bachelor opleiding Global Sustainability Science (start per 1 september 2016) en het steeds internationaler georiënteerde karakter van de faculteit bètawetenschappen. Zowel studenten als docenten moeten meer dan ooit bekwaam zijn in de Engelse taal om goed te opereren binnen de academische wereld. Van steeds meer docenten wordt verwacht dat ze de Engelse taal beheersen om goed college in het Engels te geven.

Dit leidt tot de vraag hoe docenten worden voorbereid op deze internationaliseringslag. Beheersen zij het Engels voldoende om gelijkwaardig aan het Nederlandstalige onderwijs te geven in het Engels en hoe wordt dit gemonitord?

Het belang van voldoende beheersing van het Engels

Het belang van voldoende beheersing van Engels van docenten is tweeledig. Ten eerste worden studenten gedupeerd doordat inhoud niet goed wordt overgebracht als docenten gebrekkig Engels beheersen. Aan de andere kant voelen docenten zich niet op hun gemak als zij les moeten geven in het Engels als zij dit niet voldoende beheersen. Verschillende onderzoeken in de bèta-, alfa- en gammawetenschappen laten gelijke resultaten zien. Docenten die moeite hebben met de Engelse taal hebben meer tijd nodig om hun colleges voor te bereiden, hebben een minder uitgebreide woordenschat, zijn minder flexibel en ook minder in staat om te improviseren.³ Bovendien hebben docenten meer moeite om woorden te vinden en zinnen te vormen.⁴ Tevens ervaren docenten dat hun communicatievaardigheden afnemen omdat ze minder gebruik kunnen maken van humor, anekdotes en het geven van spontane voorbeelden.⁵

Dit betekent dus dat het voor de kwaliteit van het onderwijs van belang is dat docenten zich goed kunnen uitdrukken in het Engels.

Kwantificering van het probleem

Studenten

Twee jaar geleden is door stichting OER een tweetal onderzoeken gedaan naar het Engels op de Universiteit Utrecht zowel in de bachelor- als in de masteropleidingen. De relevante uitkomsten van dit onderzoek zullen hieronder kort worden toegelicht.

In het bachelor onderwijs geeft 55% van de studenten aan dat de docent voldoende Engelse vaardigheden heeft om de cursusstof over te brengen, 27% was hier neutraal over en 17% gaf aan het hier niet mee eens te zijn.

Deze scores zijn per faculteit uitgesplitst:

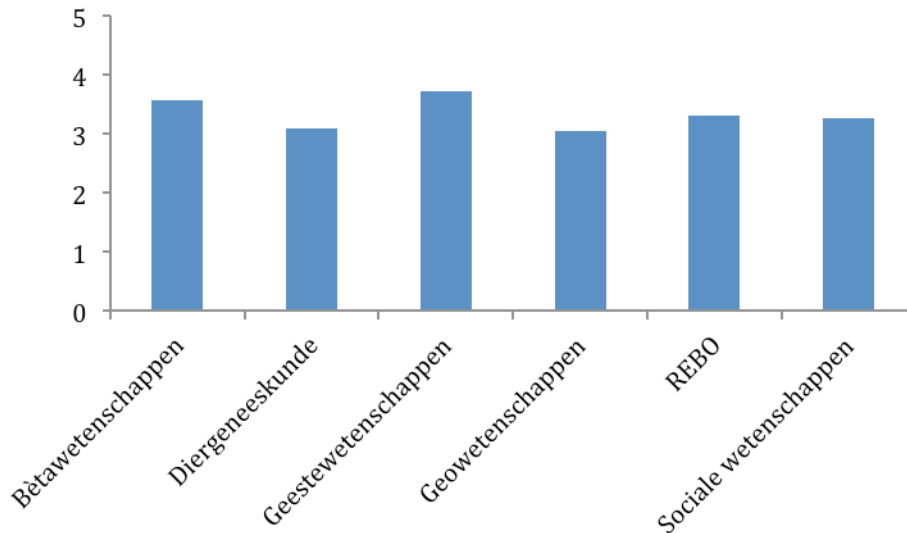
¹ Strategisch Plan Universiteit Utrecht 2012-2016, Universiteit Utrecht 2012.

² Meijer, A. (XXX). Using English as language of education: a study into the experiences of non-native speaker lecturers in a Dutch Humanities faculty. p.2

³ Wilkinson, R. (2005). The impact of language on teaching content: views from the content teacher. <http://www.palmenia.helsinki.fi/congress/bilingual2005/presentations/wilkinson.pdf>

⁴ Klaassen, R. (2001). The International University Curriculum. Challenges in English-Medium Engineering Education. Diss. Delft: Delft University of Technology

⁵ Vink, A. A., Snippe, J. and Jochems, W.M.G. (1998). English-medium content courses in non-English higher education: a study of lecturer experiences and teaching behaviors. *Teaching in higher education*, 3 (3), 383-394

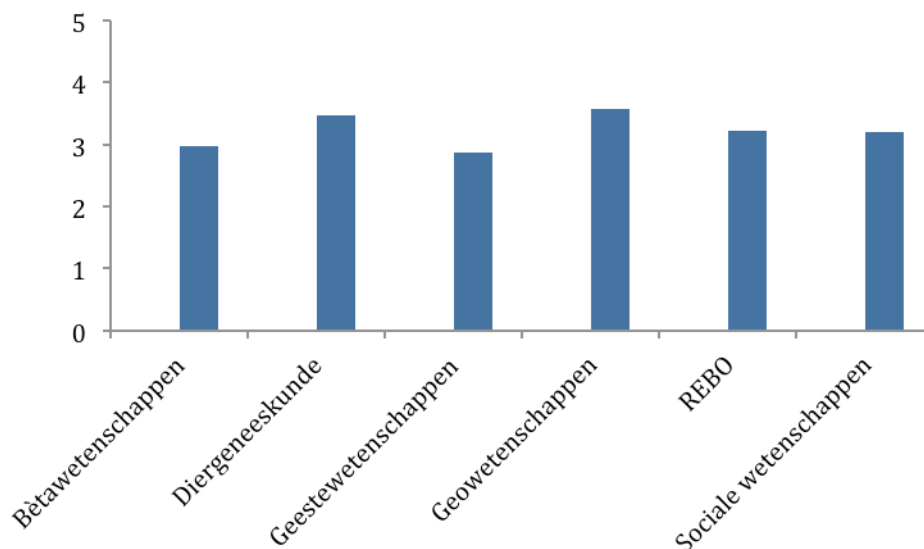

Gemiddelde score per faculteit op de stelling 'De niet-Engelse docent heeft voldoende Engelse vaardigheden om de cursusstof op mij over te brengen'

1=helemaal mee oneens, 2=oneens, 3=neutraal, 4 = eens, 5 = helemaal mee eens

Op de vraag of de Engelse vaardigheden van de niet-Engelse docent de studenten afleiden van de inhoud van het college, gaf ruim 40% van de studenten aan het hier mee eens te zijn, 27% hier neutraal tegenover te staan, en 32% het hier mee oneens te zijn.

Ook deze stelling is uit te splitsen per faculteit:

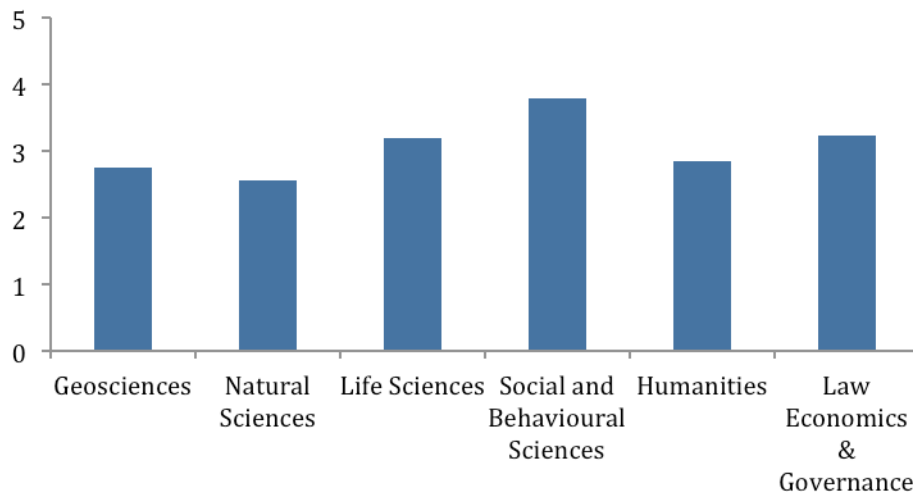
Gemiddelde score per faculteit op de stelling 'Engelse vaardigheden van de niet-Engelse docent leiden mij tijdens college af van de inhoud'.

Ook bleek er een verband te zijn tussen de Engelse taalvaardigheid van de docent en de mate waarin de Engelse taalvaardigheid afleidt van de inhoud:⁶ hoe slechter de taalbeheersing, hoe meer de taalbeheersing afleidt van de inhoud.

In het masteronderwijs is een soortgelijke mate van waardering te vinden. 74% van de studenten was tevreden over de Engelse taalvaardigheid van de docenten, waar 12% de taalvaardigheid van de docent onvoldoende vond. Tussen de verschillende graduate schools was weinig verschil te vinden.

Over de vraag of de taalvaardigheid van de docent afleidt van de inhoud, was een minder positief beeld. 55% vond dat hier geen sprake van was, waar 25% wel werd afgeleid van de inhoud door de taalvaardigheid van de docent. Hier was wel een duidelijk verschil aan te wijzen tussen de graduate schools.

⁶ Stichting OER 2012-2013. Engels in het bachelor onderwijs van de Universiteit Utrecht. Januari 2013. p.25.

Gemiddelde score per graduate school op de stelling 'De Engelse taalvaardigheden van docenten leiden mij tijdens college af van de inhoud van de stof'.

Docenten

Deze waarderingscijfers van studenten liggen in lijn met geluiden die gehoord worden door de Universiteitsraad, vice-decanen en opleidingscommissies, over het gebrekkige Engels van docenten. Er is echter geen onderzoek gedaan naar hoe docenten zich voelen bij het geven van college in het Engels. Een factor die het kwantificeren van het probleem aan de docentkant bemoeilijkt is de schaamte die mee speelt in het toegeven dat het Engels niet in orde is.

Huidige infrastructuur

In de kwalificatiesystematiek voor wetenschappelijk personeel van de Universiteit Utrecht is de minimum eis van de basiskwalificatie onderwijs (BKO) gecodificeerd. De enige referentie naar Engelse spreekvaardigheid die hierin is terug te vinden, is als volgt: 'De universitair docent is in staat om zich mondeling en schriftelijk goed uit te drukken in de gangbare taal (Nederlands en/of Engels), gangbare voorzieningen op de werkplek te gebruiken, en zich sociaal en communicatief vaardig op te stellen naar studenten en collega's toe.'⁷

Het Centrum Voor Onderwijs en Leren (COLUU) biedt de cursus Teaching in the International Classroom aan.⁸ In deze cursus kunnen docenten op vrijwillige basis zich laten trainen in zowel de didactische aspecten van het les geven in het Engels in een multiculturele groep als de taalbeheersing van het Engels. Ondanks het gebrekkige Engels van docenten is deze cursus de afgelopen drie keer niet doorgegaan wegens een gebrek aan interesse.

Wel blijken docenten af en toe een cursus Engels te volgen. Vice-decanen onderwijs geven aan dat docenten momenteel op eigen initiatief incidenteel een cursus Engels bij taleninstituut Babel volgen.

Probleemstelling

Na deze situatieschets, kan vastgesteld worden dat de beheersing van het Engels door docenten verbeterd kan worden. Hoewel zeker niet alle docenten het Engels onvoldoende beheersen, denken wij dat, zeker met het oog op de toenemende internationalisering, een uniforme regeling van groot belang is. Op het moment zijn er in de BKO te weinig waarborgen om de kwaliteit van het Engels van de docent te garanderen. Ook het feit dat de cursus van het COLUU niet bezocht wordt, hoewel 17 % van de studenten aangeeft dat docenten onvoldoende Engels beheersen om cursusstof over te brengen, vindt de Universiteitsraad zorgwekkend.

Oplossingen

Wij denken dat verbetering bewerkstelligd kan worden door het ondervangen van drie elementen; een aanvulling op de BKO, de cursusevaluaties en interne audit.

BKO

Op dit moment moeten docenten een BKO halen om college te mogen geven. Wij stellen voor dat docenten die onderwijs in het Engels gaan geven, geïnspireerd door de Universiteit Leiden, tevens een certificaat Basiskwalificatie Taalvaardigheid Engels (BKE) nodig hebben, dat de basiskwaliteit van de taalvaardigheid Engels garandeert. De toetsing kan vormgegeven worden door het gebruik

⁷ Universitair Kader Kwalificatiesystematiek voor wetenschappelijk medewerkers van de Universiteit Utrecht Versie 1.0, september 2009, p. 4.

⁸ <http://www.uu.nl/onderwijs/onderwijsadvies-training/scholing/hoger-onderwijs/onderwijs-geven/teaching-in-the-international-classroom-in-english>.

van de kennis en expertise die de UU in huis heeft. Het COLUU beschikt over ervaring op het gebied van toetsen van Engelse taalvaardigheid. Zij zouden een dergelijk test kunnen samenstellen. Om de kwaliteit van de taalvaardigheid van docenten zo breed mogelijk te waarborgen is het wenselijk om alle docenten, ook diegene die al in het Engels doceren, deelnemen aan de test. Mocht een docent vervolgens niet slagen voor de test, dan kan er doorverwezen worden naar een aanvullende cursus die aansluit bij de desbetreffende docent(e). Een dergelijke cursus zou eveneens geleverd kunnen worden door het COLUU. De cursus Teaching in the International classroom biedt het COLUU momenteel al aan. De financiering van dit voorstel zou zowel universitair als facultair gedragen kunnen worden. Dit moet nader onderzocht worden.

Cursusevaluaties

Daarnaast is het van belang om beter de Engelse taalvaardigheid van docenten in de gaten te houden. Een concrete oplossing bestaat uit het opnemen van een vraag in de cursusevaluaties over Engelse taalvaardigheid van de docent. Een voorbeeld van een dergelijke vraag luidt: 'Ben je tevreden over de Engelse taalvaardigheid van je docent?' Onderwijsdirecteuren en opleidingscommissies zouden in overleg een gepaste evaluatievraag kunnen formuleren. Mocht uit een evaluatie blijken dat er onvrede is over de Engelse taalvaardigheid van een docent, dan kan een docent in een gesprek met de onderwijsdirecteur geholpen worden bij verbetering van de taalbeheersing. Op deze manier wordt een oogje in het zeil gehouden en kan daar waar nodig actie worden ondernomen.

Interne audit

Een belangrijke vorm van kwaliteitszorg wordt gevormd door de interne audit. De raad is van mening dat een interne audit voldoende aandacht moet schenken aan de kwaliteit van het Engels in een opleiding. Als een opleiding over gaat van Nederlandstalig naar Engelstalig moet deze nauwkeurig gecontroleerd worden. De raad ziet graag de kwaliteit van het Engels van een opleiding concreet terugkomen in de interne audit.

Conclusie

Met de snel toenemende internationalisering binnen de UU is het van wezenlijk belang om de Engelse spreekvaardigheid van docenten te waarborgen. Studenten en docenten geven aan dat de kwaliteit ondermaats is. Momenteel voorziet de U-raad geen toereikende aanpassingen in het beleid omtrent deze kwestie. Het opnemen van de basiskwalificatie Engels in de BKO, een aanvulling op de cursusevaluatieformulier en een scherpere accreditatie zijn oplossingen die de kwaliteit van Engelse spreekvaardigheid van docenten in kaart brengen en waarborgen.